

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Radziejów

Zamawiający:

Miasto Radziejów
Urząd Miasta Radziejów
ul. Kościuszki 20/22
88-200 Radziejów

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Radziejów

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Kamińska
mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Kamil Nabagło
mgr Wojciech Pająk
mgr Daniel Wiśniewski

Listopad, 2017 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	5
1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA RADZIEJÓW.....	5
1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI.....	6
II. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY.....	12
2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	12
2.2. SFERA SPOŁECZNA.....	13
2.3. SFERA GOSPODARCZA.....	15
2.4. SFERA ŚRODOWISKOWA.....	15
2.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA	16
III. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA SPOŁECZNA	17
3.1. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI	17
3.1.1. Wskaźnik - udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze 18	
3.2. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH.....	20
3.2.1. Wskaźnik - udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	20
3.2.2. Wskaźnik – Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci na danym obszarze	22
IV. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA GOSPODARCZA	24
4.1. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ	24
4.1.1. Wskaźnik – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	25
V. PODSUMOWANIE WYSTĘPOWANIA NEGATYWNYCH ZJAWISK SFERY SPOŁECZNEJ I SFERY GOSPODARCZEJ	27
VI. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	29
6.1. PROCEDURA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO.....	29
6.2. PROCEDURA WYZNACZANIA OBSZARU REWITALIZACJI.....	31
SPIS TABEL	33
SPIS RYCIN	34

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA RADZIEJÓW

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2017 poz. 1023, ze zm.), określiła zasady oraz tryb przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji. Samorządy otrzymały podstawę prawną do podjęcia kompleksowych działań służących rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Zgodnie z art. 52 ustawy o rewitalizacji do dnia 31 grudnia 2023 r. dopuszcza się realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania służące wyprowadzeniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą rady gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji. W takim przypadku wyznaczenie w drodze uchwały obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, specjalnej strefy rewitalizacji, a także uchwalenie miejscowego planu rewitalizacji nie jest dopuszczalne.

Prowadzenie rewitalizacji bez korzystania z rozwiązań ustawowych (bez uchwalania Gminnego Programu Rewitalizacji) nie jest za to przeszkodą do aplikowania o środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. W przypadku, w którym gmina chce się ubiegać o otrzymanie środków unijnych na projekty rewitalizacyjne musi opracować program rewitalizacji zgodny z wymaganiami wynikającymi z Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 (co do zasady – w aspekcie merytorycznym są to wymogi tożsame do ustawowych, jednak uproszczone są kwestie proceduralne) oraz z wymaganiami i wytycznymi, które zostały przyjęte przez Instytucję Zarządzającą RPO. Wszelkie prace związane z przygotowaniem i wdrożeniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radziejów są więc zgodne z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020”.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne wobec czego Miasto Radziejów przystąpiło do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radziejów. W celu opracowania diagnozy służącej wskazaniu obszarów najbardziej narażonych na oddziaływanie negatywnych zjawisk społecznych na terenie Miasta Radziejów Burmistrz Miasta zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20 % powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30 % liczby mieszkańców gminy.

Prezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 - 2020" Ministra Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016 r. Zgodnie z zapisami wymienionych dokumentów diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących przede wszystkim zjawiska i problemy społeczne na opisywanego obszarze.

Niniejsza diagnoza nawiązuje również do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 i jest z tymi zasadami zgodna. Dokument zasad regionalnych w zakresie rewitalizacji stanowi zestaw informacji i reguł opracowywania programów rewitalizacji, mających wesprzeć gminy województwa kujawsko-pomorskiego w tworzeniu dobrych programów, prowadzących do faktycznej odnowy obszarów problemowych w sytuacji, gdy jednym ze źródeł finansowania ma być *Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020*. „Zasady programowania...” zawierają również listę wskaźników dla identyfikacji stanu kryzysowego. Odpowiednie wskaźniki zastosowano podczas opracowania diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji terenie Miasta Radziejów.

1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI

Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Radziejów określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Miasta Radziejów biorąc pod uwagę cechy wskazujące na występowanie stanu kryzysowego.

Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020”, delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarach małych miast odbywa się poprzez wytyczenie obszarów wykazujących stan kryzysowy.

Ze względu na fakt, że na terenie Miasta Radziejów nie wydzielono trwale dzielnic lub innych jednostek struktury miejskiej dla potrzeb analizy wskaźnikowej posłużono się podziałem na jednostki strukturalne. Wydzielono 11 jednostek strukturalnych, przy czym przywiązano dużą wagę do tego, by cechowały się one wewnętrzną spójnością.

Każda z wydzielonych jednostek obejmuje obszar o podobnych cechach zabudowy, struktury użytkowania terenu i pełnionych funkcji. Obszary grupowano w ten sposób, by diagnozowane problemy wyróżniły dany obszar spośród innych.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli starań, aby podział na jednostki strukturalne w sposób możliwie trafny odzwierciedlał znane i powszechnie dostrzegane zróżnicowanie w przestrzeni społeczno – gospodarczej Miasta Radziejów.

Należy brać pod uwagę, że dla wyznaczonych jednostek strukturalnych musi być możliwość pozyskiwania danych pochodzących z wiarygodnych źródeł, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu.

W związku z powyższym w tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby ludności wg ulic, co w dalszym etapie pozwoliło na wydzielenie jednostek strukturalnych będących podstawą analizy wewnątrzgminnej.

Tabela 1. Liczba ludności Miasta Radziejów w podziale na ulice

Lp.	Ulica	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	Liczba mieszkańców ogółem
1	1 Maja	24	100	37	161
2	20 Stycznia	23	65	22	110
3	9 Maja	2	11	5	18
4	Armii Krajowej	7	31	6	44
5	Bema	11	21	6	38
6	Brzeska	42	143	62	247
7	Chabrowa	2	27	11	40
8	Cicha	1	4	1	6
9	Cypriana K. Norwida	5	25	0	30
10	Dolna	10	22	8	40
11	Działkowa	31	130	19	180
12	Edwarda Stachury	1	24	2	27
13	Franciszka Becińskiego	9	28	6	43
14	Franciszkańska	4	31	5	40
15	Fryderyka Chopina	36	88	8	132
16	Ignacego Paderewskiego	2	9	1	12
17	Józefa Górczyńskiego	6	15	1	22
18	Juliana Tuwima	5	23	1	29
19	Kasprowicza	1	19	14	34
20	Kazimierza Wielkiego	0	7	0	7
21	Kilińskiego	4	22	10	36
22	Komunalna	3	15	0	18
23	Konstantego I. Gałczyńskiego	8	30	0	38
24	Kościuszki	44	144	52	240
25	Krótką	3	1	0	4
26	Kruszwicka	31	92	27	150
27	Ks. Jana Wieczorka	6	6	1	13
28	Kujawska	7	59	3	69
29	Kwiatowa	10	34	13	57
30	Langiewicza	8	13	4	25
31	Leśna	27	42	9	78
32	Łąkowa	9	19	8	36

Lp.	Ulica	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	Liczba mieszkańców ogółem
33	Marii Dąbrowskiej	50	140	56	246
34	Mickiewicza	10	37	7	54
35	Miodowa	2	8	1	11
36	Mirowskiego	8	39	11	58
37	Młynarska	4	17	4	25
38	Niska	9	19	8	36
39a	Objezdna (wyłącznie numery: 28/6, 28/14, 28/15, 32, 32/2, 34/2, 34/3 i 34/4 - bloki)	123	425	206	754
39b	Objezdna (pozostałe numery)	68	77	33	178
40	Ogrodowa	12	18	8	38
41	Ojca Św. Jana Pawła II	0	8	3	11
42	Okrzei	16	40	10	66
43	Parkowa	11	41	19	71
44	Piaskowa	19	22	3	44
45	Piastowska	11	45	26	82
46	Płowiecka	2	5	0	7
47	Podgórna	2	13	8	23
48	Polna	27	108	24	159
49	Ppłk Antoniego Iglewskiego	4	6	0	10
50	Prusa	14	19	7	40
51	Puławskiego	2	8	2	12
52	Rolnicza	2	2	0	4
53	Rynek	13	40	15	68
54	Rzemieśnicza	2	7	1	10
55	Słoneczna	30	86	8	124
56	Słowackiego	4	21	5	30
57	Sosnowa	0	11	4	15
58	Sportowa	16	40	14	70
59	Stanisława Moniuszki	7	28	3	38
60	Stanisława Wyspiańskiego	9	33	4	46
61	Stroma	2	2	2	6
62	Szewska	12	25	5	42
63	Szkolna	66	85	24	175
64	Szpitalna	66	275	71	412
65	Szybka	20	38	16	74
66	Średnia	10	29	8	47

Lp.	Ulica	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	Liczba mieszkańców ogółem
67	Targowa	5	8	2	15
68	Toruńska	16	47	12	75
69	Wąska	5	25	5	35
70	Wiatraczny Stok	7	22	1	30
71	Władysława Broniewskiego	4	8	3	15
72	Władysława Łokietka	11	31	9	51
73	Wyzwolenia	34	207	54	295
74	Zachodnia	19	34	8	61
75	Zakątna	1	3	2	6
76	Zamkowa	1	9	2	12
77	Zawadzkiego	1	12	5	18
78	Zielona	28	71	48	147
79	Żwirna	5	18	9	32
80	Żytia	14	61	15	90
SUMA		1 186	3 673	1133	5 992

Źródło: Urząd Miasta Radziejów, stan na 31.12.2015 r.

Wykaz wydzielonych jednostek strukturalnych według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni przedstawiono w formie tabelarycznej. Graficzne ujęcie podziału Miasta Radziejów na wydzielone jednostki strukturalne przedstawia rycina.

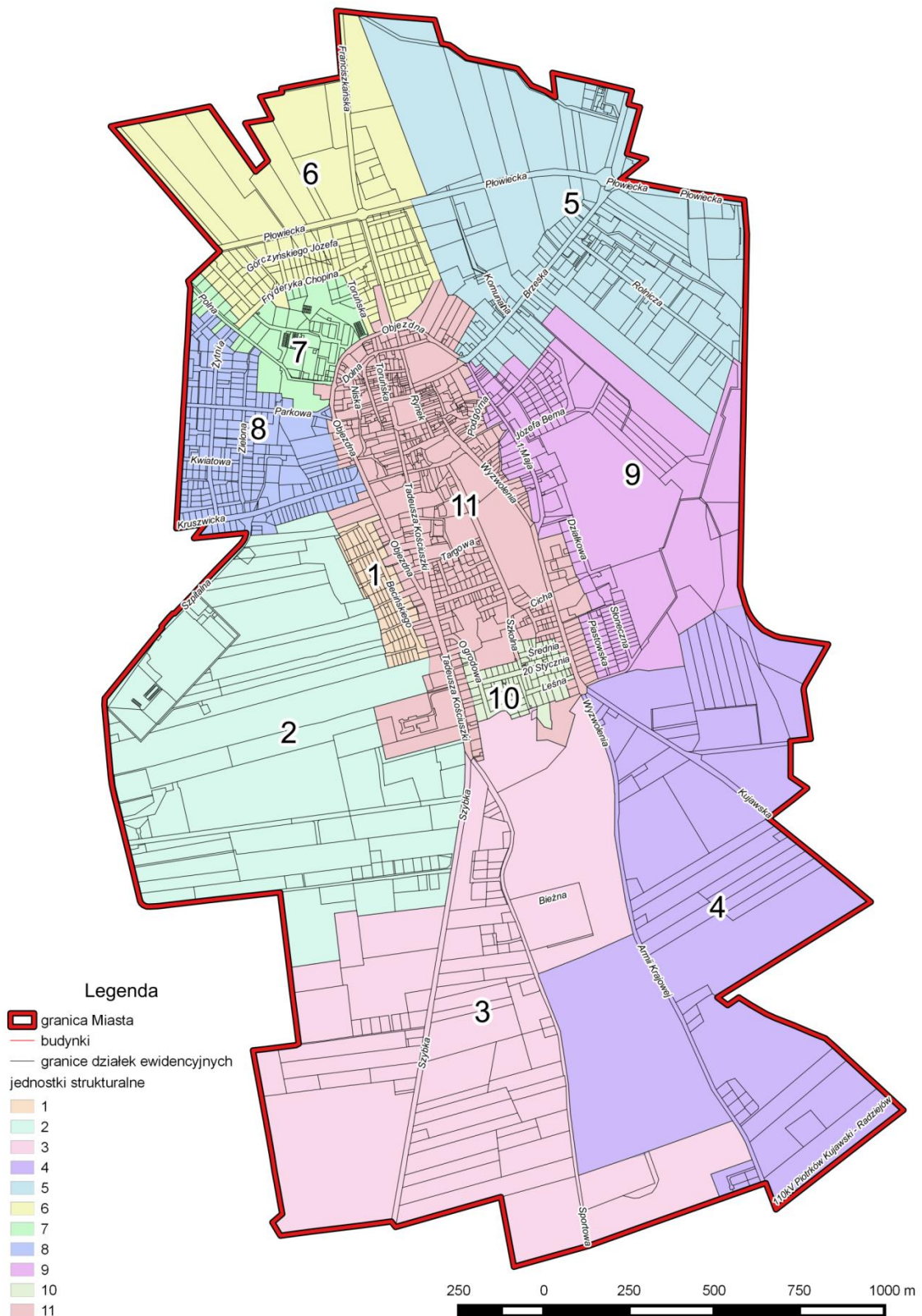
Tabela 2. Wykaz wydzielonych jednostek strukturalnych według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni Miasta Radziejów

Lp.	Nazwa wydzielonej jednostki strukturalnej wraz z podaniem lokalizacji	Liczba mieszkańców (osób / udział % w ogólnej liczbie mieszkańców)		Powierzchnia (ha) i udział procentowy powierzchni jednostki strukturalnej w powierzchni ogółem	
		osób	%	ha	%
1	Obszar nr 1. Ulice: Cypriana K. Norwida, Edwarda Stachury, Franciszka Becińskiego, Juliana Tuwima, Konstantego I. Gałczyńskiego, Stanisława Wyspiańskiego, Władysława Broniewskiego	228	3,8	5,1	0,9
2	Obszar nr 2. Ulica Szpitalna	412	6,9	89,3	15,7
3	Obszar nr 3. Ulice: Sportowa, Szybka, Pplk Antoniego Iglewskiego	154	2,6	112,7	19,8
4	Obszar nr 4. Ulice: Armii Krajowej, Kujawska	113	1,9	101,3	17,8
5	Obszar nr 5. Ulice: Brzeska, Komunalna, Rolnicza	269	4,5	73,4	12,9
6	Obszar nr 6. Ulice: Fryderyka Chopina, Ignacego Paderewskiego, Józefa Górczyńskiego, Kazimierza Wielkiego, Księdza Jana Wieczorka, Płowiecka, Stanisława Moniuszki	231	3,8	44,4	7,8
7	Obszar nr 7. Ulice: Marii Dąbrowskiej,	1 159	19,3	10,2	1,8

Lp.	Nazwa wydzielonej jednostki strukturalnej wraz z podaniem lokalizacji	Liczba mieszkańców (osób / udział % w ogólnej liczbie mieszkańców)		Powierzchnia (ha) i udział procentowy powierzchni jednostki strukturalnej w powierzchni ogółem	
		osób	%	ha	%
	bloki przy Objezdnej, Polna				
8	Obszar nr 8. Ulice: Chabrowa, Kasprowicza, Kruszwicka, Kwiatowa, Łąkowa, Mickiewicza, Parkowa, Prusa, Słowackiego, Zawadzkiego, Zielona, Żytunia	767	12,8	22,2	3,9
9	Obszar nr 9. Ulice: 1 Maja, Bema, Działkowa, Mirosławskiego, Langiewicza, Piastowska, Słoneczna, Władysława Łokietka	719	12,0	50,1	8,8
10	Obszar nr 10. Ulice: 20 Stycznia, Leśna, Ogrodowa, Sosnowa, Średnia	288	4,8	5,1	0,9
11	Obszar nr 11. Rynek wraz z przyległymi ulicami, tj. 9 Maja, Cicha, Dolna, Franciszkańska, Kilińskiego, Kościuszki, Krótka, Miodowa, Młynarska, Niska, Objezdna (pozostałe numery), Ojca Św. Jana Pawła II, Okrzei, Piaskowa, Podgórna, Puławskiego, Rzemieśnicza, Stroma, Szewska, Szkolna, Targowa, Toruńska, Wąska, Wiatraczny Stok, Wyzwolenia, Zachodnia, Zakątna, Zamkowa, Żwirna	1 652	27,6	55,2	9,7
SUMA		5 992	100	569	100

Źródło: opracowanie własne, stan na 31.12.2015 r.

Analiza negatywnych zjawisk na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji prowadzona będzie w ujęciu 11 wydzielonych jednostek strukturalnych przedstawionych na rycinie.

Ryc. 1. Wydzielone jednostki strukturalne na terenie Miasta Radziejów
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

II. UPROSZCZONA DIAGNOZA GMINY

2.1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Miasto Radziejów położone jest w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie radziejowskim i graniczy z Gminą Radziejów (gmina wiejska). Powierzchnia Miasta wynosi 569 ha (GUS).

Ryc. 2. Położenie Miasta Radziejów na tle powiatu radziejowskiego

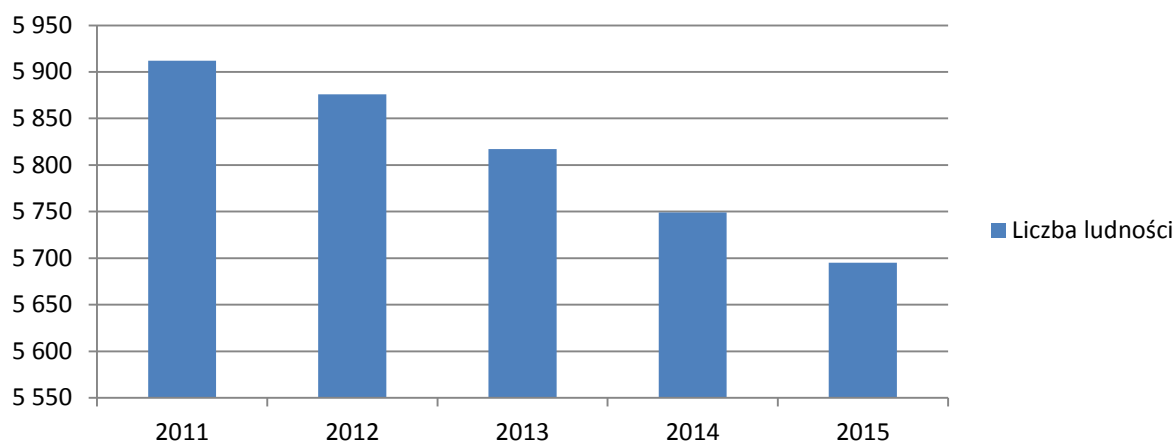
Źródło: www.gminy.pl

Gmina miejska Radziejów zlokalizowana jest w dość dużej odległości od dużych ośrodków miejskich tj. Łódź (145 km) i Poznań (130 km). Znacznie mniejsza jest odległość do dwóch największych miast województwa kujawsko-pomorskiego Bydgoszczy (73 km), czy Torunia (57 km). Wśród większych miast, z którymi związany jest Radziejów należy wymienić Inowrocław (33 km), Włocławek (40 km) czy Konin (55 km). Podane odległości podano w przybliżeniu według najkrótszej trasy dojazdu.

2.2. SFERA SPOŁECZNA

Liczba ludności w Mieście Radziejów w 2015 r. wyniosła 5 992 osób (wg danych Urzędu Miasta). W podziale na poszczególne ekonomiczne grupy ludności największą grupę stanowi grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym, które stanowią ponad 61,3 % ogółu mieszkańców (3 673 os.). Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym jest zbliżona i wynoszą odpowiednio 19,8 % (1 186 os.) i 18,9 % (1 133).

Jeśli chodzi o tendencję zmian w liczbie ludności w ostatnich latach przedstawia ją poniższy wykres. Dane podane na podstawie GUS. Widoczny jest trend malejący jeśli chodzi o liczbę ludności ogółem.

Ryc. 3. Liczba ludności Miasta Radziejów w latach 2011-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Zaawansowanie procesu starzenia się ludności

Raport GUS pt. „Prognoza ludności do 2050 roku dla powiatów i miast na prawach powiatu województwa kujawsko – pomorskiego” wskazuje, że do 2050 r. liczba ludności zmniejszy się we wszystkich miastach i powiatach poza powiatem toruńskim i bydgoskim.

Radziejów mimo, że nie jest miastem na prawach powiatu przedstawia podobne negatywne tendencję co do zmniejszającej się liczbie mieszkańców, a także przedstawia negatywne tendencje demograficzne co struktury wiekowej ludności.

Zauważa się, że w wyniku zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku nastąpi pogłębienie starzenia się ludności wyrażone współczynnikiem starości demograficznej rozumianym jako udział grupy ludności wieku 65 lat i więcej w ogólnej populacji, a także indeksem starości we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu.

Tabela 3 przedstawia liczbę ludności Miasta Radziejów wg grup ekonomicznych w latach 2011-2015. Zauważalne są negatywne zmiany demograficzne tj. znaczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i znaczny wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w analizowanym okresie czasu zwiększyła się aż o 17,7 %, natomiast liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w tym samym czasie zmniejszyła się o 15,5 %.

Tabela 3. Liczba ludności w Mieście Radziejów w latach 2011-2015 wg poszczególnych grup wieku

Liczba ludności	2011	2012	2013	2014	2015
wiek przedprodukcyjny	1 057	1 020	970	920	893
wiek produkcyjny	3 861	3 818	3 754	3 702	3 632
wiek poprodukcyjny	994	1 038	1 093	1 127	1 170
ogółem	5 912	5 876	5 817	5 749	5 695

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pomoc społeczna

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie. MOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem

Według danych MOPS w Radziejowie w roku 2015 liczba osób otrzymująca środowiskową pomoc społeczną wyniosła 482. Dają to udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem na poziomie 8 %. Wysoki był też udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku. Wartość danego wskaźnika dla Miasta Radziejów wyniosła 35,6 %. Świadczy to o tym, że ponad 1/3 dzieci zamieszkujących Radziejów korzysta z pomocy finansowej MOPS.

Analizując sprawozdanie z działalności MOPS w Radziejowie za rok 2015 należy stwierdzić, że podstawowymi powodami występowania o pomoc była trudna sytuacja życiowa, występująca ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwałą i ciężką chorobę. Działalność MOPS nastawiona była na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem.

Bezrobocie

W ramach analizy przebadano problem bezrobocia. W tym celu pozyskano dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Radziejowie. Zgodnie z danymi PUP liczba osób bezrobotnych w analizowanej jednostce wg stanu na dzień 31.12.2015 wyniosła 457. W związku z tym udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 12,4 %.

W porównaniu do jednostek terytorialnych wyższego rzędu udział osób bezrobotnych w Mieście Radziejów jest wyższy. Według danych GUS udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Polsce za 2015 r. wyniósł 6,5 %, w województwie kujawsko-pomorskim 8,2 %, w powiecie radziejowskim 13,1 %, natomiast w badanej jednostce 12,4 %, co jest wartością mniejszą niż dla powiatu.

2.3. SFERA GOSPODARCZA

Na terenie Miasta Radziejów najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Istotne znaczenie mają również takie działalności jak:

- budownictwo,
- pozostała działalność usługowa; gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby,
- przetwórstwo przemysłowe.

Zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2015 r., na terenie Miasta Radziejów zarejestrowanych było 713 podmiotów gospodarki narodowej. Od kilku lat obserwuje się stagnację w tym zakresie, co oznacza, że liczba podmiotów gospodarczych utrzymuje się na podobnym poziomie. Liczba nowo zarejestrowanych w 2015 r. podmiotów gospodarczych wyniosła 53, natomiast liczba wyrejestrowanych podmiotów to 52. Oznacza to, że liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych jedynie równoważy liczbę podmiotów, które zakończyły działalność i zostały wyrejestrowane.

Co więcej wizja terenowa pozwala przyjąć, że kumulacja problemów występuje w centrum Miasta Radziejów. Od kilku lat obserwuje się stałą tendencję przenoszenia działalności gospodarczej poza centrum Radziejowa. W centrum zwiększa się problem opuszczonych, nieużytkowanych lokali usługowo – handlowych co stanowi duży problem dla opisywanego obszaru.

Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON

Liczba podmiotów gospodarczych	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	698	707	721	720	713
sektor prywatny	641	650	665	663	656
sektor publiczny	57	57	56	57	56

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.4. SFERA ŚRODOWISKOWA

Jednym z najważniejszych problemów w sferze środowiskowej dla mieszkańców miasta jest problem związany z tzw. niską emisją powiązaną ze spalaniem paliw stałych w tradycyjnych piecach domowych. Na terenie opisywanego obszaru nie funkcjonuje zorganizowana sieć ciepłownicza, która obejmowałaby znaczny teren Miasta Radziejów.

Średni udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych na terenie Miasta Radziejowa szacuje się na poziomie 56 %. W celu obliczenia powyższego wskaźnika posłużono się danymi zebranymi podczas inwentaryzacji terenowej na potrzeby opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Radziejów. Inwentaryzacja odbyła się we wrześniu 2014 r. i objęła około 80 % budynków mieszkalnych. Należy przy tym zaznaczyć, że poziom ten byłby znacznie wyższy, gdyby nie fakt istnienia lokalnych kotłowni gazowych zaopatrujących w ciepło m.in. budynki wielorodzinne przy ulicy Objezdnej, Polnej, Marii Dąbrowskiej, Kujawskiej, Działkowej czy Szpitalnej.

Drugim z ważnych problemów natury środowiskowej jest natężenie ruchu samochodowego na drodze krajowej nr 62 oraz drodze wojewódzkiej nr 266. Według danych z Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzonego w 2015 r. przeprowadzono badania na drodze krajowej nr 62 na odcinkach Kobylniki – Radziejów i Radziejów – Samoszyce. Średni dobowy ruch roczny na pierwszym odcinku wyniósł 9 353 poj./dobę, a na drugi, 5 283 [pj./dobę. Drugą drogą ponadlokalną o dużym natężeniu ruchu jest droga wojewódzka nr 266. Pomiaru średniego dobowego ruchu rocznego dokonano na dwóch odcinkach wchodzących, które obejmują swym zasięgiem Miasto Radziejów, a mianowicie: Zakrzewo – Radziejów i Radziejów – Piotrków Kujawski. Wyniki pomiaru SDRR wyniosły odpowiednio dla wymienionych wcześniej odcinków: 4 591 poj./dobę oraz 4 579 poj./dobę.

Przebiegające w granicach Miasta droga krajowa i wojewódzka są głównym emitorem zanieczyszczeń komunikacyjnych, a także ze względu na natężenie ruchu są także głównym źródłem hałasu.

Na terenie Miasta Radziejów nie występują żadne powierzchniowe formy ochrony przyrody.

2.5. SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I TECHNICZNA

Na terenie Miasta Radziejów występują obiekty budowlane cechujące się postępującą degradacją stanu technicznego oraz brakiem funkcjonowania rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych. Ich bliższą charakterystykę przedstawiono podczas opisu przestrzeni zdegradowanych.

Należy stwierdzić, że jednym z podstawowych elementów, które ograniczają lub uniemożliwiają użytkowanie budynków i budowli jest ich wiek. Stan techniczny budynków i budowli nie wynika bezpośrednio z ich wieku, jednak nie ulega wątpliwości, że posiadają one gorsze parametry w zakresie zapotrzebowania na ciepło dla budynku.

Inwentaryzacja przeprowadzona we wrześniu 2014 r. na potrzeby opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Radziejów dostarczyła cennych informacji na temat wieku budynków położonych w opisywanym obszarze, ich wyposażenia w źródła ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej, przeprowadzonych termomodernizacji. Informacje zebrane w przywołanym dokumencie pogłębione o wywiad środowiskowy oraz dane będące w posiadaniu Urzędu Miasta Radziejów, zarządców infrastruktury komunalnej pozwalają wskazać obszary o zdegradowanej infrastrukturze.

Struktura wiekowa budynków mieszkalnych znajdujących się na terenie Miasta wykazuje, iż największy udział posiadają budynki najstarsze wybudowane przed 1966 r. – 38,6 % natomiast najmniejszy budynki powstałe w latach 1993 - 1997 – 5,8 %.

**Tabela 5. Struktura wiekowa budynków
mieszkalnych na terenie Miasta Radziejów**

Rok budowy budynku	Udział
przed 1966	38,6 %
od 1967 do 1985	34,3 %
od 1986 do 1992	9,2 %
od 1993 do 1997	5,8 %
po 1998	12,2 %

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Radziejów

Dodatkowo inwentaryzacja wykazała, że w centrum Miasta Radziejów, w strefie ochrony konserwatorskiej budynki powstałe przed 1966 r. stanowią ponad 90 % udziału ogółu budynków. Pozostałe obszary Miasta charakteryzują się znacznie mniejszym udziałem budynków zbudowanych przed 1966 r.

Na terenie Miasta Radziejów zdiagnozowano pełne wyposażenie mieszkańców w sieć wodociągową. Znacznie niższe jest wyposażenie w sieć kanalizacyjną. Nadal część mieszkańców ma gorsze warunki egzystencji spowodowane problemem zagospodarowania ścieków. Według „Programu gospodarki ściekowej na terenie Miasta Radziejów” wynosi na koniec 2014 roku 88,1 % mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej. Pozostała część nieruchomości obsługiwana jest przez indywidualne systemy: zbiorniki bezodpływowe (50 sztuk) i przydomowe oczyszczalnie ścieków (28 sztuk).

Mieszkańcy Miasta Radziejów posiadają znikomy dostęp do sieci gazowej na poziomie 10,1 % zgodnie z danymi GUS, stan na 31.12.2015 r.

III. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA SPOŁECZNA

3.1. ZAAWANSOWANIE PROCESU STARZENIA SIĘ LUDNOŚCI

Zgodnie z raportem GUS „Prognoza ludności do 2050 roku dla powiatów i miast na prawach powiatu województwa kujawsko – pomorskiego” według prognozowanych zmian demograficznych powiatów w województwie kujawsko-pomorskim w 2050 r. w porównaniu ze stanem w 2013 r. zauważyć można, że jedynie w dwóch powiatach przewiduje się wzrost liczby mieszkańców: w bydgoskim – o 32,4% i toruńskim – o 32,0%. W pozostałych powiatach oraz we wszystkich miastach na prawach powiatu ludności będzie ubywać. Radziejów nie jest w prawdzie miastem na prawach powiatu, jednak ogólne tendencje opisane w niniejszym rozdziale są charakterystyczne również w odniesieniu do analizowanej jednostki terytorialnej.

Zauważa się, że w wyniku zmian liczby ludności w poszczególnych grupach wieku nastąpi pogłębienie starzenia się ludności wyrażone współczynnikiem starości demograficznej rozumianym jako udział grupy ludności wieku 65 lat i więcej w ogólnej populacji, a także indeksem starości we wszystkich powiatach i miastach na prawach powiatu.

Biorąc pod uwagę dane GUS przedstawione w portalu www.polskawliczbach.pl średni wiek mieszkańców Miasta Radziejów wynosi 40,8 lat (kobiety 42,3 lat, mężczyźni 39,1 lat). Dla porównania wartość ta dla województwa kujawsko – pomorskiego kształtuje się na poziomie 40,3 lat, a dla Polski 40,6 lat. Należy więc stwierdzić, że Radziejów cechuje się zaawansowanym poziomem starzenia ludności.

W niniejszym rozdziale poddano analizie stosunek poszczególnych grup ekonomicznych ludności, zgodnie z założeniem, że ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku 0 do 17 lat; ludność w wieku produkcyjnym – osoby od 18 lat do wieku emerytalnego (60 lat kobiety i 65 lat mężczyźni), a ludność w wieku poprodukcyjnym – osoby powyżej wieku emerytalnego.

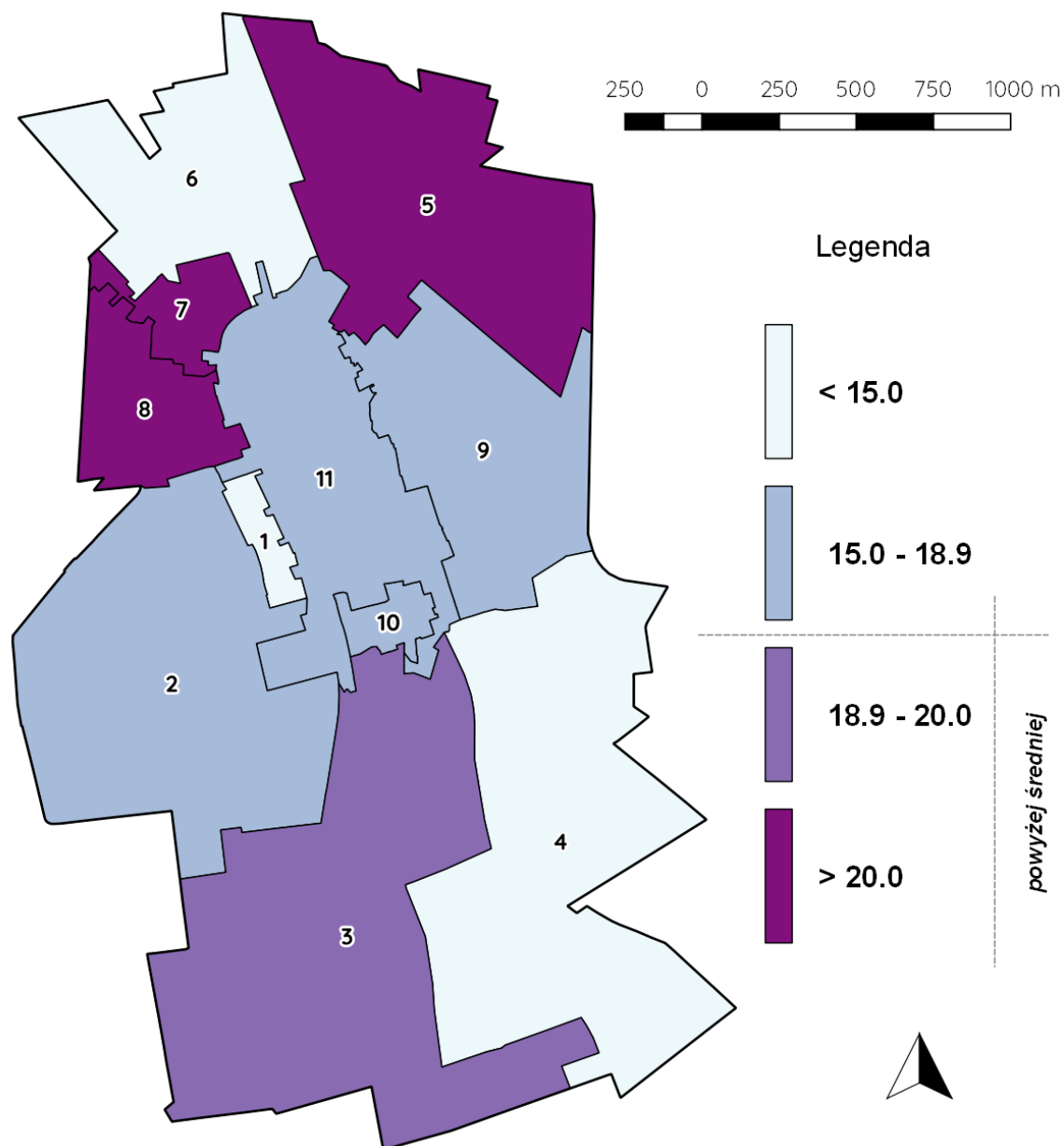
3.1.1. Wskaźnik – udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Wskaźnik obrazujący udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze jest bardzo istotnym wskaźnikiem demograficznym. Pozwala ocenić stosunek grupy osób będących w wieku emerytalnym (dla kobiet – powyżej 60 lat, dla mężczyzn – powyżej 65 lat) do liczebności pozostałych grup wiekowych. Im więcej osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, tym mniej korzystna struktura ekonomiczna społeczeństwa, świadcząca o jego starzeniu się społeczeństwa.

Tabela 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Nazwa wydzielonej jednostki strukturalnej	Ludność w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej)	Liczba mieszkańców ogółem	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem
1	Obszar nr 1	16	228	7,0
2	Obszar nr 2	71	412	17,2
3	Obszar nr 3	30	154	19,5
4	Obszar nr 4	9	113	8,0
5	Obszar nr 5	62	269	23,0
6	Obszar nr 6	14	231	6,1
7	Obszar nr 7	286	1 159	24,7
8	Obszar nr 8	179	767	23,3
9	Obszar nr 9	120	719	16,7
10	Obszar nr 10	51	288	17,7
11	Obszar nr 11	295	1 652	17,9
suma/średnia		1 133	5 992	18,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta

Ryc. 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

W świetle zebranych danych, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na terenie Miasta Radziejów wynosi 18,9 %. Jednostki strukturalne w odniesieniu do których wskaźnik ten jest wyższy niż średnia, zostały uznane za będące w stanie kryzysowym ze względu na udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem. Oznaczono je w tabeli tłem pomarańczowym. Są nimi obszary nr: 3, 5, 7 i 8.

3.2. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI I GOSPODARSTW DOMOWYCH

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych, pozyskano dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie. MOPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji w jakiej się znalazły wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Według danych MOPS w Radziejowie w roku 2015 przyznano świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródła finansowania) dla 505 osób w 210 rodzinach. Ze świadczeń pieniężnych skorzystało 381 osób w 157 rodzinach, a ze świadczeń niepieniężnych 337 osób w 133 rodzinach.

Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono 491 osobom w 205 rodzinach.

Liczba kontraktów socjalnych wyniosła 11, a liczba osób objętych kontraktami socjalnymi osiągnęła 26.

Analizując sprawozdanie z działalności MOPS w Radziejowie za rok 2015 należy stwierdzić, że podstawowymi powodami występowania o pomoc była trudna sytuacja życiowa, występująca ze względu na bezrobocie, niepełnosprawność, ubóstwo oraz długotrwałą i ciężką chorobę. Działalność MOPS nastawiona była na usamodzielnienie życiowe oraz integrację ze środowiskiem.

3.2.1. Wskaźnik – udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Jednym z grupy wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych jest wskaźnik dotyczący udziału osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem. Wskaźnik wyraźnie opisuje jaka część ludności w poszczególnych jednostkach strukturalnych nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy MOPS. Fakt ten został scharakteryzowany biorąc pod uwagę dane o ilości osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.

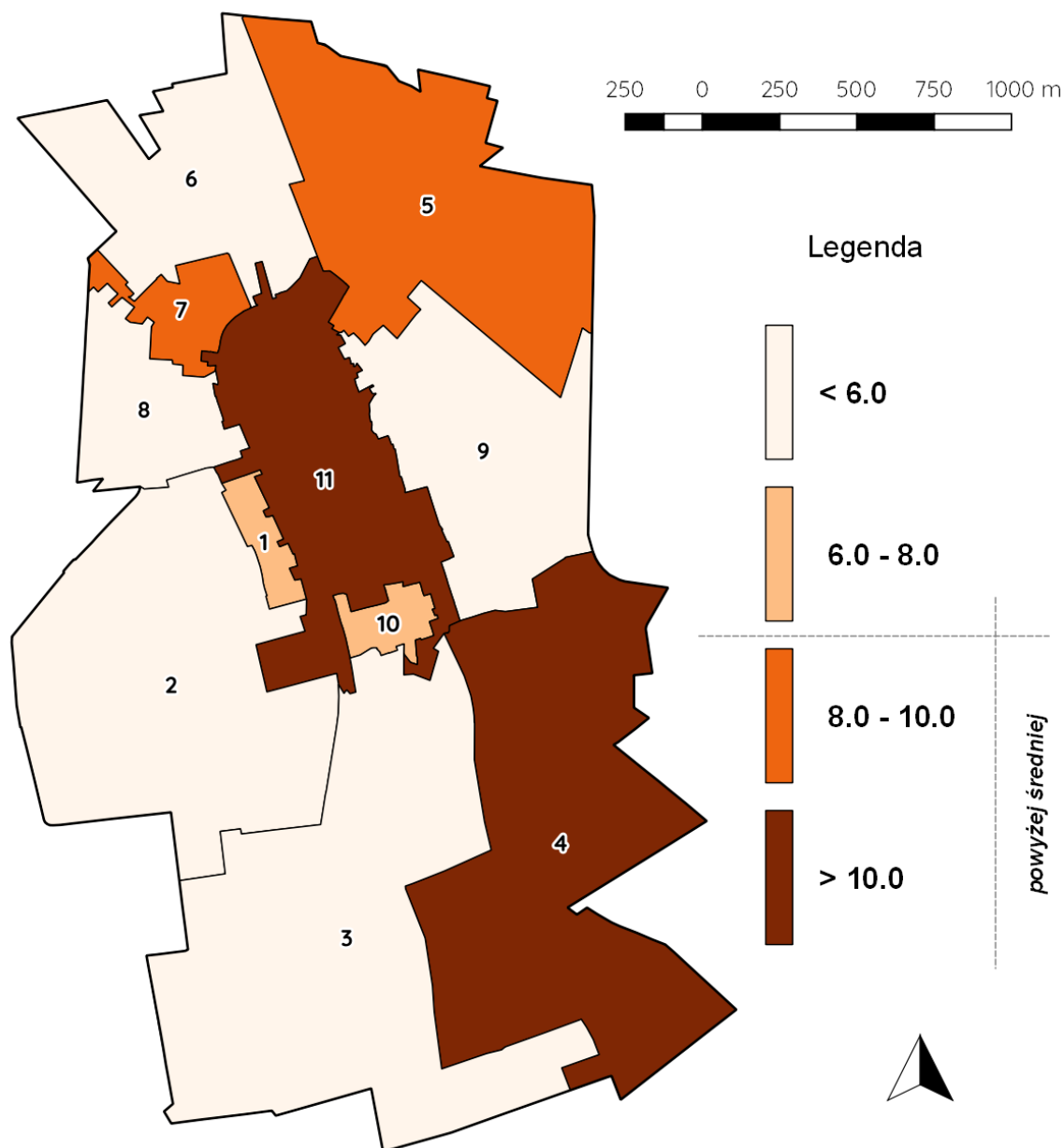
Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Lp.	Nazwa wydzielonej jednostki	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
1	Obszar nr 1	228	15	6,6
2	Obszar nr 2	412	19	4,6
3	Obszar nr 3	154	9	5,8
4	Obszar nr 4	113	37	32,7
5	Obszar nr 5	269	22	8,2
6	Obszar nr 6	231	4	1,7
7	Obszar nr 7	1159	96	8,3
8	Obszar nr 8	767	21	2,7
9	Obszar nr 9	719	39	5,4
10	Obszar nr 10	288	18	6,3
11	Obszar nr 11	1652	202	12,2
suma/średnia		5 992	482	8,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie, stan na 31.12.2015 r.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie, na podstawie danych o ilości osób pobierających zasiłki przyjęto, że liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wynosi 482. Średni udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wynosi 8,0 %. Wszystkie jednostki strukturalne, które charakteryzują się wysokim udziałem liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym.

Rozkład przestrzenny zjawiska przedstawiono również w skali barw na rycinie.

Ryc. 5. Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

3.2.2. Wskaźnik – udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci na danym obszarze

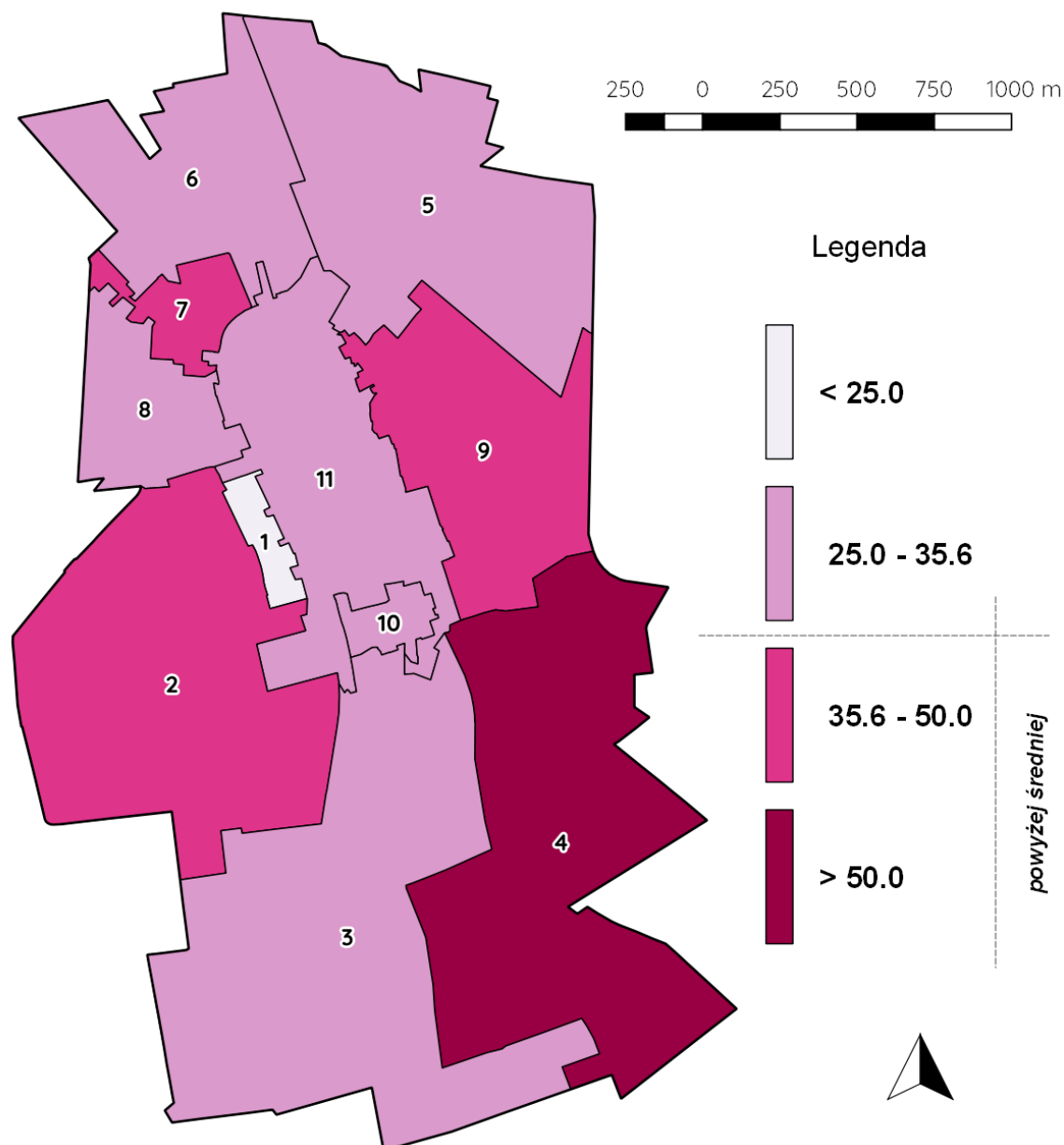
Na terenie Miasta Radziejów liczba dzieci w wieku do 17 lat wynosi 1 186. W tej grupie osób znajduje się 422 dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny. Szczegółowe dane dotyczące udziału dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w wieku do lat 17 przedstawiono w Tabeli 8.

**Tabela 8. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny
w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze**

Lp.	Nazwa wydzielonej jednostki strukturalnej	Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (do 17 lat włącznie)	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze
1	Obszar nr 1	9	41	22,0
2	Obszar nr 2	26	66	39,4
3	Obszar nr 3	13	40	32,5
4	Obszar nr 4	14	14	100,0
5	Obszar nr 5	15	47	31,9
6	Obszar nr 6	17	59	28,8
7	Obszar nr 7	93	200	46,5
8	Obszar nr 8	39	135	28,9
9	Obszar nr 9	48	134	35,8
10	Obszar nr 10	24	72	33,3
11	Obszar nr 11	124	378	32,8
suma/średnia		422	1 186	35,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie, stan na 31.12.2015 r.

Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku dla Miasta Radziejów wynosi 35,6%. Najgorsze wartości dany wskaźnik osiąga w obszarach nr: 2, 4, 7, 9. W danych obszarach liczba dzieci, na które rodzice pobierają zasiłek rodzinny przekracza $\frac{1}{3}$ wszystkich dzieci z danego obszaru. Najgorzej sytuacja prezentuje się w obszarze 4, gdzie zasiłek jest przyznawany na wszystkie dzieci, oraz w obszarze 7, gdzie z zasiłku korzysta połowa dzieci.

Ryc. 6. Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku – ujęcie graficzne zjawiska
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

IV. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA GOSPODARCZA

4.1. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

W ramach analizy negatywnych zjawisk ze sfery gospodarczej postanowiono zbadać klimat aktywności gospodarczej. W tym celu pozyskano dane z Urzędu Miasta Radziejów dotyczące liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych oraz liczby osób w wieku produkcyjnym. Pozyskane informacje posłużyły do obliczenia wskaźnika liczby

zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze. Analiza oceny klimatu aktywności gospodarczej poszczególnych obszarów Miasta Radziejów umożliwi rozpoznanie czy mieszkańcy są aktywni gospodarczo oraz czy potrafią sobie poradzić z konkurencją oraz trudnościami na rynku pracy.

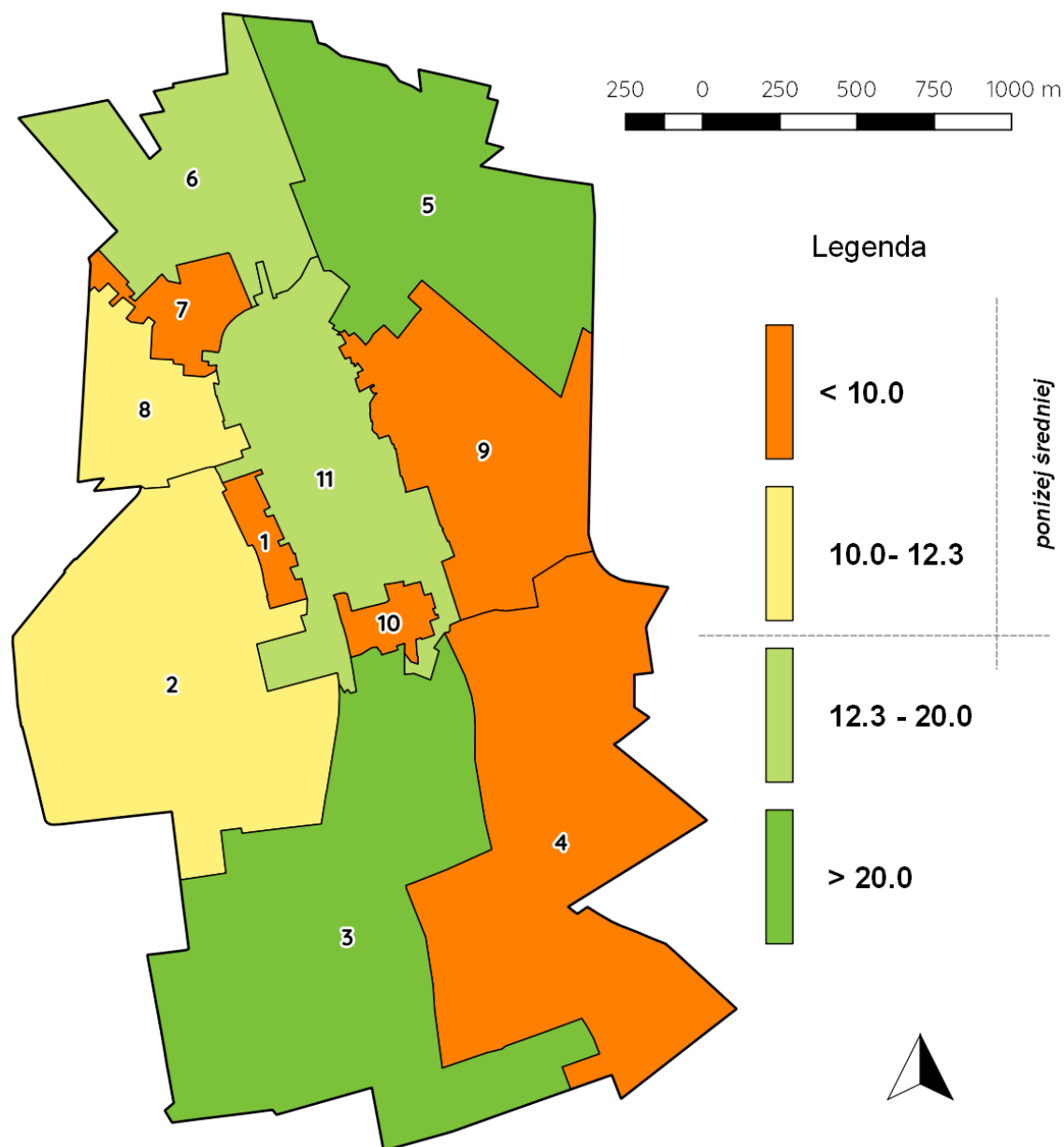
4.1.1. Wskaźnik – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

W ramach analizy klimatu aktywności gospodarczej w Mieście Radziejów wybrano wskaźnik, który obrazuje dane zjawisko, a mianowicie Liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze. Według danych Urzędu Miasta liczba zarejestrowanych podmiotów od osób fizycznych wynosi 452. Średnia wartość wskaźnika dla całego Miasta wynosi 12,3. Obszary, które osiągnęły wartości gorsze od średniej dla Miasta cechuje nasilenie występowania negatywnego zjawiska i oznaczono je w tabeli tłem pomarańczowym.

Tabela 9. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Lp.	Nazwa wydzielonej jednostki strukturalnej	Liczba zarejestrowanych podmiotów od osób fizycznych	Ludność w wieku produkcyjnym (mężczyźni wiek 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Obszar nr 1	16	171	9,4
2	Obszar nr 2	29	275	10,5
3	Obszar nr 3	20	84	23,8
4	Obszar nr 4	3	90	3,3
5	Obszar nr 5	85	160	53,1
6	Obszar nr 6	25	158	15,8
7	Obszar nr 7	37	673	5,5
8	Obszar nr 8	49	453	10,8
9	Obszar nr 9	36	465	7,7
10	Obszar nr 10	11	165	6,7
11	Obszar nr 11	141	979	14,4
suma/średnia		452	3 673	12,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta, stan na 31.12.2015 r.

Ryc. 7. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

Spośród badanych obszarów aż 7 osiągnęło wartość gorszą od średniej dla Miasta Radziejów. W Obszarach nr 4 i 7 występuje najgorszy klimat aktywności gospodarczej i występuje najmniejsza liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Dla Obszaru nr 7 wartość wskaźnika wynosi 5,5, natomiast dla Obszaru nr 4 tylko 3,3. Najlepsza sytuacja została wykazana w Obszarach nr 3 i 5.

V. PODSUMOWANIE WYSTĘPOWANIA NEGATYWNYCH ZJAWISK SFERY SPOŁECZNEJ I SFERY GOSPODARCZEJ

Na cele przeprowadzenia analizy negatywnych zjawisk w sferze społecznej i gospodarczej pozyskano dane z Urzędu Miasta Radziejów i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie.

Na podstawie przeprowadzonych analiz należy wskazać, że na terenie Miasta Radziejów:

- 1) Średni udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosi 18,9 %. Wszystkie obszary, w których udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem jest wyższy niż 18,9 % cechują się występowaniem stanu kryzysowego biorąc pod uwagę ten wskaźnik. Te wartości oznaczono tłem pomarańczowym.
- 2) Średni udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem wynosi 8,0 %. W jednostkach strukturalnych, gdzie udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem jest wyższy niż 8,0 % wskazuje się na występowanie stanu kryzysowego. Te jednostki oznaczono w Tabeli 9 tłem pomarańczowym.
- 3) Średni udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku kształtuje się na poziomie 35,6 %. Każda z jednostek strukturalnych, w której ta wartość jest wyższa została oznaczona tłem pomarańczowym co wskazuje na koncentrację negatywnego zjawiska
- 4) W zakresie klimatu aktywności gospodarczej przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze. Udział ten w ujęciu całego Miasta Radziejów wynosi 12,3. Jednostki strukturalne, w których wartość danego wskaźnika jest wyższa niż wartość średnia dla Miasta oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym, co oznacza występowanie stanu kryzysowego.

Zestawienie wskaźników uwzględnionych do wskazania obszaru zdegradowanego na terenie Miasta Radziejów przedstawiono w Tabeli 9.

Jedyną jednostką strukturalną, która spełniła kryterium występowania trzech wartości wybranych wskaźników strefy społecznej przyjmujących wartości mniej korzystne niż średnia dla całego Miasta Radziejów oraz dodatkowo wartość wskaźnika dla strefy gospodarczej również jest mniej korzystna niż średnia, jest Obszar nr 7 obejmujący ulicę Marii Dąbrowskiej, bloki przy Objezdnej oraz ulicę Polną.

Tabela 10. Wskaźniki uwzględnione do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Radziejów

Lp.	Nazwa wydzielonej jednostki strukturalnej wraz z podaniem lokalizacji	Udział (%) ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem	Udział (%) osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	Obszar nr 1	7,0	6,6	22,0	9,4
2	Obszar nr 2	17,2	4,6	39,4	10,5
3	Obszar nr 3	19,5	5,8	32,5	23,8
4	Obszar nr 4	8,0	32,7	100,0	3,3
5	Obszar nr 5	23,0	8,2	31,9	53,1
6	Obszar nr 6	6,1	1,7	28,8	15,8
7	Obszar nr 7	24,7	8,3	46,5	5,5
8	Obszar nr 8	23,3	2,7	28,9	10,8
9	Obszar nr 9	16,7	5,4	35,8	7,7
10	Obszar nr 10	17,7	6,3	33,3	6,7
11	Obszar nr 11	17,9	12,2	32,8	14,4
średnia		18,9	8,0	35,6	12,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych, stan na 31.12.2015 r.

VI. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

W celu porównania wszystkich jednostek strukturalnych wchodzących w skład Miasta Radziejów zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru oraz wskaźnika dotyczącego sfery gospodarczej. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem oraz braku samowystarczalności ekonomicznej ludności. W sferze gospodarczej zbadano liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się analizowanymi kwestiami społecznymi i gospodarczymi.

Poniżej przedstawiono procedurę wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

6.1. PROCEDURA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Zastosowano zasadę proponowaną w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020” mówiącą, że za obszar zdegradowany mogą zostać uznane jednostki strukturalne, w których co najmniej 2 z 4 wybranych wskaźników (w tym co najmniej jeden ze sfery społecznej i co najmniej 1 spoza sfery społecznej) przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla Miasta.

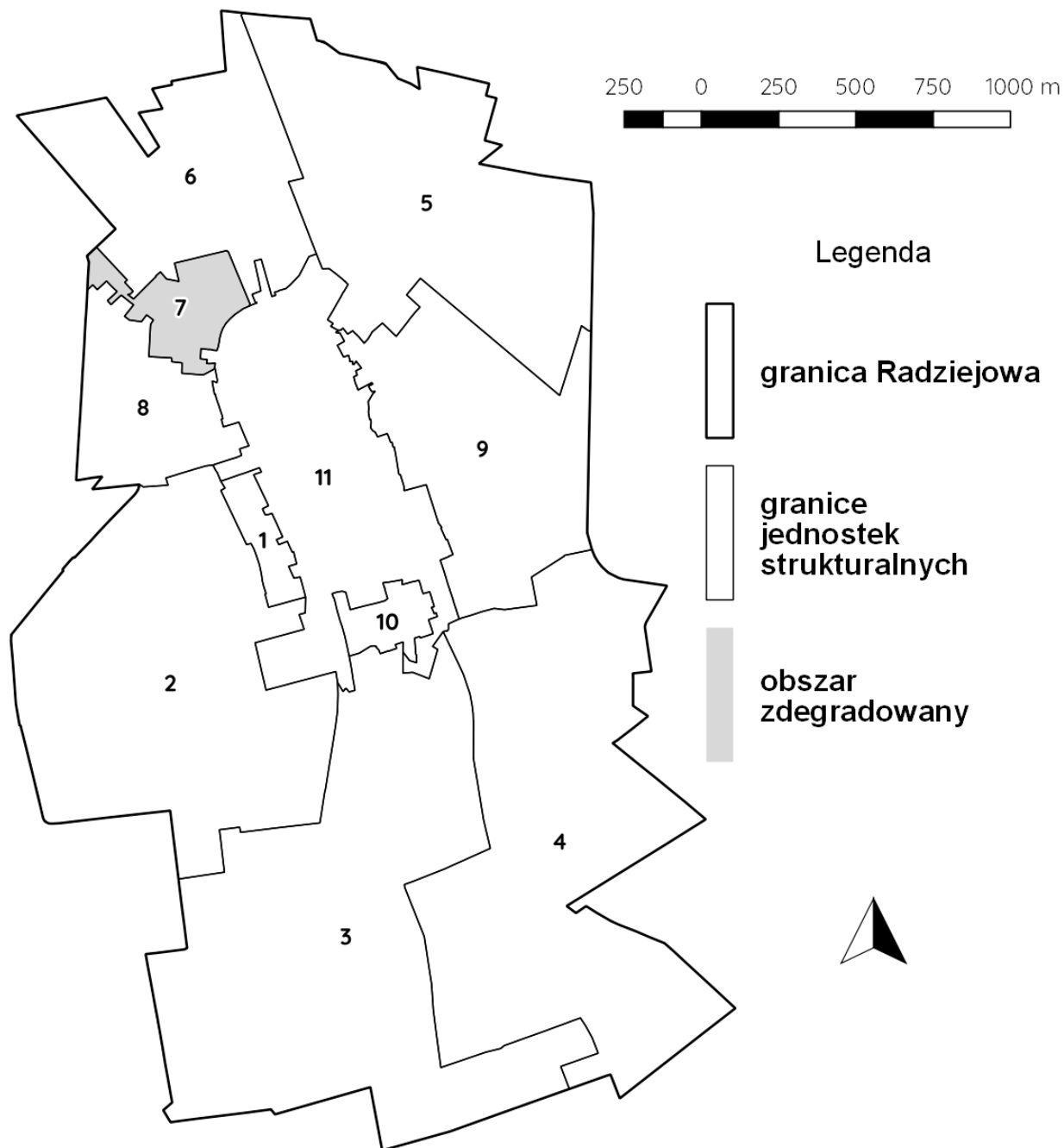
W przypadku Miasta Radziejów przyjęto zasadę wyboru tych jednostek strukturalnych, dla których 3 wybrane wskaźniki ze sfery społecznej są mniej korzystne niż wartość średnia dla Miasta Radziejów i jednocześnie obszar spełnia kryterium problemów gospodarczych mierzonych wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

W wyniku przeprowadzonej analizy tylko jedna jednostka strukturalna spełniła kryterium występowania trzech wartości wybranych wskaźników ze sfery społecznej przyjmujących wartości mniej korzystne niż średnia wartość dla całego Miasta Radziejów i dodatkowo wartość wskaźnika strefy środowiskowej również jest mniej korzystna niż średnia. Jest to **Obszar nr 7** obejmujący ulice: Marii Dąbrowskiej, bloki przy Objezdnej oraz ulicę Polną.

Wobec zebranych informacji proponuje się **uznanie za obszar zdegradowany** Obszar nr 7 obejmującego ulicę Marii Dąbrowskiej, bloki przy Objezdnej oraz ulicę Polną.

W wyznaczonym obszarze zdegradowanym mieszkają 1 159 osoby tj. 19,3 % mieszkańców Miasta Radziejów. Powierzchnia obszaru zdegradowanego wynosi 10,2 ha. Jest to 1,8 % powierzchni Miasta Radziejów.

Granice obszaru zdegradowanego na tle granic Radziejowa przedstawiono w formie ryciny.

Ryc. 8. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Radziejów

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

6.2. PROCEDURA WYZNACZANIA OBSZARU REWITALIZACJI

Obszarem rewitalizacji może być cały obszar zdegradowany lub jego część.

Należy jednak pamiętać, że obszarem rewitalizacji może zostać obszar zdegradowany w całości lub jego część jeśli łącznie nie przekracza 20% powierzchni i 30% ludności Miasta Radziejów. Wyznaczony wcześniej obszar zdegradowany spełnia te kryteria.

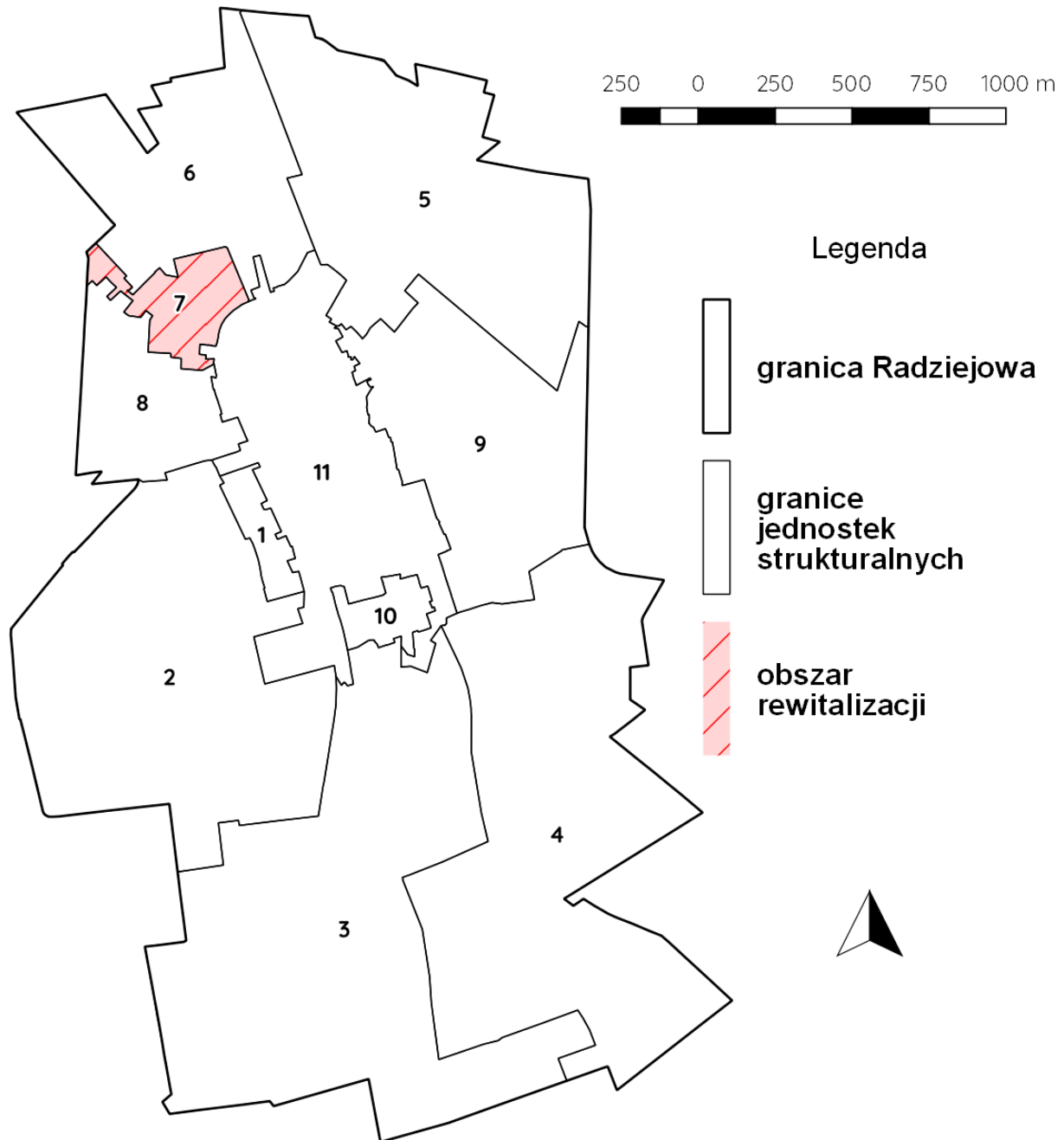
W związku z powyższym do **obszaru rewitalizacji** Miasta Radziejów proponuje włączyć **Obszar nr 7** obejmujący ulicę Marii Dąbrowskiej, bloki przy Objezdnej oraz ulicę Polną.

Podstawowe informacje o obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 11. Podstawowe informacje dotyczące obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Podstawowe informacje	Obszar zdegradowany	Obszar rewitalizacji
Zasięg przestrzenny	Obszar nr 7. Ulice: Marii Dąbrowskiej, bloki przy Objezdnej, Polna	Obszar nr 7. Ulice: Marii Dąbrowskiej, bloki przy Objezdnej, Polna
Powierzchnia (ha)	10,2 ha	10,2 ha
Powierzchnia (%)	1,8 %	1,8 %
Liczba mieszkańców	1 159	1 159
Udział w ludności gminy ogółem	19,3 %	19,3 %

Źródło: opracowanie własne

Ryc. 9. Obszar rewitalizacji na terenie Miasta Radziejów
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

SPIS TABEL

<i>Tabela 1. Liczba ludności Miasta Radziejów w podziale na ulice .....</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 2. Wykaz wydzielonych jednostek strukturalnych według udziału liczby ludności i zajmowanej powierzchni Miasta Radziejów .....</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 3. Liczba ludności w Mieście Radziejów w latach 2011-2015 wg poszczególnych grup wieku .....</i>	<i>14</i>
<i>Tabela 4. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON .....</i>	<i>15</i>
<i>Tabela 5. Struktura wiekowa budynków mieszkalnych na terenie Miasta Radziejów .....</i>	<i>17</i>
<i>Tabela 6. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze .....</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 7. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze .....</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 8. Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze .....</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 9. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze .....</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 10. Wskaźniki uwzględnione do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Radziejów .....</i>	<i>28</i>
<i>Tabela 11. Podstawowe informacje dotyczące obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji .....</i>	<i>31</i>

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Wydzielone jednostki strukturalne na terenie Miasta Radziejów.....	11
Ryc. 2. Położenie Miasta Radziejów na tle powiatu radziejowskiego	12
Ryc. 3. Liczba ludności Miasta Radziejów w latach 2011-2015.....	13
Ryc. 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska	19
Ryc. 5. Udział (%)osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska	22
Ryc. 6. Udział (%) dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku – ujęcie graficzne zjawiska	24
Ryc. 7. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze – ujęcie graficzne zjawiska.....	26
Ryc. 8. Obszar zdegradowany na terenie Miasta Radziejów	30
Ryc. 9. Obszar rewitalizacji na terenie Miasta Radziejów	32